

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1900, kl. 1 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om förändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén.

Efter tillstyrkan af sitt fjerdje tillfälliga utskott har Riksdagens Andra Kammare, i anledning af en inom sagda kammare af herr *J. Nydal* väckt motion (n:o 73), för sin del beslutat,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda sådana förändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén, att genom bestämmelser i ofvan antydda rigtningar största möjliga garanti vinnes för att vid sådana befordringar endast dertill fullt kvalificerade personer må ifrågakomma.

Jemlikt 63 § riksdagsordningen har detta beslut delgifvits Första Kammaren, som för yttrande öfverlemnade ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Uti ifrågavarande motion hemställes: »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utfärda sådana föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén, att — genom införande af särskilda kompetensprof, företrädesvis af praktisk art, och genom utfärdande af andra för ändamålet erforderliga bestämmelser — möjligaste garanti vinnes, att vid sådan befordran endast dertill fullt kvalificerade personer ifrågakomma.»

Samme motionär har vid tvenne föregående tillfällen, nemligen vid riksdagarne 1891 och 1897, väckt motioner rörande samma angelägenhet.

Till stöd för sin nu föreliggande framställning har motionären anfört följande:

»Huru viktigt det är, att det högre militärbefälet är på så goda händer som möjligt, eller att den rätte mannen befinner sig på den rätta platsen, är så allmänt känt och erkänt, att det här icke behöfver särskildt framhållas. Vårt eget såväl som andra länders krigshistoria lemna tillräckligt många talande bevis för denna sak. Det får därför icke anses förmätet, om den fordran framställes, att af vederbörande så tillfredsställande garantier som möjligt lemnas allmänheten för att vid de militära befordringarne uteslutande hänsyn tages till förtjenst och skicklighet, och det är tydligt, att denna fordran måste desto starkare framträda, ju större de kraf äro, som ställas på folkets offervillighet för militära ändamål. Det är ej blott af vikt, att landet eger ett efter dess förhållanden starkt försvar, det är ej heller utan sin stora betydelse, att landet hyser förtroende till sitt försvar. Det är emellertid ett känt förhållande, att inom vidsträckt intresserade kretsar bland vårt folk den meningen — om med rätt eller orätt, må här lemnas å sido — är rådande, att det militära befordringsväsendet hos oss lemna åtskilligt öfrigt att önska, och att därför äfven förtroendet till armébefälets, i synnerhet det högres, förmåga att i pröfningens stund fylla sin viktiga och ansvarsfulla uppgift ej är så stort och så allmänt, som önskligt vore. Detta misstroende må vara grundlöst, så är dock visst, att det verkar skadligt, och böra därför, synes det mig, vederbörande låta sig angeläget vara att aflägsna det-samma, hvilket endast torde kunna ske genom att gifva landet de bästa möjliga garantier för att vid befordringarna inom armén dugligheten alltid och undantagslöst får göra sig gällande framför börd, rikedom och relationer.»

Vid bedömande af motionärens förslag yttrar Andra Kammarrens utskott följande:

»Det torde vara allmänt känt, att det moderna stridssättet ställer allt högre fordringar på de lägre befälhafvarne — kompani- och bataljonscheferna. Äfven om de förut kunde reda sig med en mer eller mindre mekanisk verksamhet under striden, så fordras nu af dem sjelfständighet, omdömesförmåga och beslutsamhet. De måste — med iakttagande af fullständigt underordnande under den högre ledningens vilja — hvarje ögonblick vara både beredda och kompetenta till målmedveten, sjelfständig handling. Att en sådan färdighet icke kan uppnås utan en allsidig teoretisk underbyggnad i förening med *grundlig, praktisk träning*, torde ligga för öppen dag. Man skulle då kunna göra sig den frågan, om icke en allmän höjning af befordringsnivån — som väl under alla förhållanden torde vara den säkraste utvägen att förskaffa åt landet »de bästa möjliga garan-

tier» för att det högre armébefälet verkligen besitter förmåga att i pröfningens stund fylla sin viktiga och ansvarsfulla uppgift — lättast och säkrast skulle ernås genom ökade, praktiskt anordnade tillämpningsöfningar.

Det synes dock ligga utanför motionens syfte att vilja föreslå några bestämmelser af sådan beskaffenhet som de nyss antydda. Men den vid betänkandet fogade redogörelsen för förhållandet inom en del af utlandets arméer visar, att äfven i afseende å de bestämmelser, som i egentlig mening närmast gälla för befordran till regementsofficersgraden, åtskilligt borde äfven hos oss kunna göras till vinnande af bättre garantier, för att särskildt till officerare af nämnda grad erhålles fullt kvalificerade personer.

De enda direkta föreskrifter, rörande befordring till majorsgraden inom svenska armén, som för närvarande äro gällande, återfinnas i del II kap. III § 15 mom. 1 i tjenstgöringsreglementet för armén, der det heter: »Vid ledighet inom majorsgraden vid regemente af infanteriet, kavalleriet eller artilleriet skall å successionsförslaget uppföras den inom regementet till tjensterangen främste af kaptenerna, hvilken regementschefen anser dertill skicklig och i öfrigt passande.

Anser sig fördelningschef eller likställd chef icke böra tillstyrka det gjorda förslaget, skall han å det förslag, som af honom afgifves, uppföra annan till den lediga beställningen skicklig och i öfrigt passande kapten vid något af honom underlydande regementen, och bör han dervid fästa behörig uppmärksamhet derå, att en så vidt möjligt jemn befordran till regementsofficersgraderna inom de särskilda officerskårerna af samma vapenslag sålunda vinnes.»

Om man nu närmare granskar dessa föreskrifter, så torde man finna, att de lemna ett mycket stort spelrum för en godtycklig tolkning, hvarigenom lätt åt känslöstämningar af rent personlig art kan inrymmas ett obefogadt inflytande. De förutsätta vidare — för att kunna opartiskt och med full rättvisa tillämpas — en personalkänedom, som under nu rådande tjenstgöringsförhållanden i allmänhet knappaat lär kunna förvärfvas. Men äfven om å ena sidan gerna medgifves, att inom vår armé fördelningschefer och regementschefer äro pligtrogne män, som handla efter bästa öfvertygelse, så lär å andra sidan icke kunna förnekas, att mer än en gång misstag egt rum i fråga om majorsbefordringar, misstag, hvilka enligt motionärens mening inom landet rubbat förtroendet till försvaret.

Det synes därför icke saknas anledning för den lagstiftande magten att genom en klok och verksam lagstiftning i detta afseende göra hvad på densamma ankommer — att söka åstadkomma en s. k. »befordringslag»

eller sådana bestämdare och noggrannare föreskrifter rörande villkoren och sättet för befordran till major, som i de flesta utländska arméer äro fastställda.

Bland dylika föreskrifter har i första rummet framhållits införandet i vår armé af särskilda kompetensprof, aflagda inför en för ändamålet tillsatt pröfningskommissionen af saksförstående män.

Enligt hvad den betänkandet åtföljande bilagan närmare utvisar, finnes i en del af utlandets arméer införda dylika kompetensprof, och motionären har i 1897 års motion förordat det österrikiska mönstret. Vid diskussionen i Andra Kammaren år 1897 angående denna fråga förklarade äfven nuvarande statsrådet och chefen för kongl. landtförsvarsdepartementet, att enligt hans mening dylika prof som de inom österrikiska armén införda »skulle verka mycket välgörande inom vår officerskår». Han stälde sig, kort sagdt, särdeles välvillig rörande denna del af förslaget. Rörande sättet för profvens anordnande i vårt land yttrade herr statsrådet: »om man nu tänker sig, att desamma anordnades som de äro anordnade i Österrike, inför en kommission, t. ex. här i hufvudstaden, så vore ju under den tiden tillfälle att af garnisonstrupperna af olika vapen ställa i hop mindre detachement och låta de profvande föra dem i terrängen; det vore ju tillfälle för denna kommission att låta de profvande deltaga i andra taktiska öfningar i terräng, i krigsspelsöfningar o. s. v.»

Såsom motiv för införandet af sådana prof och desammas afläggande inför en särskild pröfningskommission anförde herr statsrådet, dels att profven skulle tvinga de för tjensten intresserade att bättre följa med den utländska litteraturen och taga vara på tillfällena till utbildning etc., samt dels att de nu rådande svårigheterna för regementschefen och arméfördelningschefen samt ännu mera för högsta vederbörande, som slutligen skall utnämna, att kunna rätt bedöma, huruvida den eller den är kompetent till majorsbefordran, äro ganska afsevärda, hvadan det torde vara i hög grad behöfligt, att personers kompetens till befordran finge ett mera allmänt bedömande utaf för saken särskildt vuxna personer. Herr statsrådet påvisade derjemte, hurusom de olika regementscheferna och arméfördelningscheferna kunna uppställa sins emellan mycket olika fordringar, så att, om man verkligen ville hafva ett fullt rättvist bedömande för hela armén, det torde vara lämpligast, att de, som böra komma i fråga till befordran, blefve bedömda utaf en och samma kommission, som uppställer samma fordringar för hela armén. Annars komme fordringarna vid det ena regementet och den ena fördelningen att vara högst olika mot hvad som före-

komme vid andra. Herr statsrådet sade sig äfven vara öfvertygad om, att för den händelse vi haft det österrikiska systemet här tillämpadt, skulle nog en och annan, som blifvit befordrad, på välgrundade skäl icke hafva blifvit det.

Herr statsrådet tillade vidare: »Hade vi sådana prof, vore regementschefer och fördelningschefer inskränkta till att föreslå sådana, som genomgått profven, men för öfrigt vore de bestämmelser, vi redan hafva, enligt min mening fullt tillfredsställande.»

Nuvarande chefen för kongl. landtförsvarsdepartementet har sålunda varmt uttalat sig för införandet i vår armé af sådana kompetensprof, som af motionären föreslagits. Om å ena sidan äfven villigt kan erkännas, att derigenom åt befordringsväsendet inom armén utan tvifvel skulle förlänas en likformighet och konsekvens, som nu der torde saknas, så kan dock måhända å andra sidan icke förnekas, att anordningar af detta slag lätteligen på papperet få ett utseende, som lofvar mera, än de vid den praktiska tillämpningen visa sig i sjelfva verket innebära och hålla. Afsevärda svårigheter torde dessutom under nuvarande arméorganisation, och med fästadt afseende derjemte vid det sätt, på hvilket de militära öfningarna i vårt land äro ordnade, tiden för deras afhållande och varaktighet, lägga hinder i vägen för anordnandet af sådana kompetensprof på ett mot ändamålet svarande, fullt lämpligt och tillfredsställande sätt.

Om sålunda de fördelar, som genom införandet i vår armé af sådana prof skulle tillskyndas befordringsväsendet i dess helhet, icke böra underskattas, så synes det dock kunna sättas i fråga, om de äro fullt passande för våra förhållanden.

Inom en stor del utländska arméer hafva dylika prof ej heller kommit till användning.

Deremot finnas i nästan alla dessa arméer andra föreskrifter, hvilkas införande hos oss borde vara lätt att åstadkomma. En sådan synes utskottet i främsta rummet vara de årliga befordrings- eller kvalifikationslistor, som skola af vederbörande chefer upprättas och till de öfverordnade insändas. Som det nu är, innehålla de befordringsförslag, som från vederbörande insändas, endast ett enkelt tillstyrkande af dens eller dens befordran till den ifrågavarande tjensten; någon motivering därför gifves icke.

Rörande personens närmare kvalifikationer för tjensten förekomma endast muntliga meddelanden. Det synes uppenbart, att detta icke kan anses tillfredsställande. Deremot måste ett åliggande för cheferna att föra och årligen insända skriftliga kvalifikationslistor, såsom i de flesta utländska

arméer eger rum, vara egnadt både att tvinga dem att göra noggrannare iakttagelser rörande de förhållanden, som skola meddelas — hvilket särskildt med afseende på fördelningschefer, hvilka icke äro i tillfälle att följa officern någon längre tid, är synnerligen viktigt — som äfven att skärpa känslan af ansvaret, att de omdömen, som gifvas, verkligen äro sanna. Att vissheten om dylika listors förande äfven skulle sporra officerarne till att beflita sig om kunskaper och duglighet, torde ock med all säkerhet få antagas.

Måhända kunde i befodringsföreskrifterna inrymmas äfven andra bestämmelser i syfte att betrygga, att rättvisa vid befordringen iakttoges. Det kunde sålunda möjligen vara praktiskt att införa bland annat en bestämmelse derom: att vederbörande chefer, vid upprättandet af förslag till befodran inom regementsofficersgraderna, med undantag af regementschefsbefattningen, skulle derom samråda, fördelningschef med alla honom direkt underlydande regementschefer samt regementschef med regementsofficerarne vid det regemente han tillhör. De tillkallade skulle då icke ega deltaga i beslutet om hvem som å förslaget skulle uppföras, men borde vara skyldiga eller åtminstone berättigade att vidfoga förslaget sina möjligen afvikande meningar jemte de motiv, som legat till grund för desamma. En vidare fördel, som genom ett sådant förfarande torde stå att vinna, vore, att befodringsarne skulle blifva jemnare inom officerskårerna af de olika vapenslagen hvart för sig, då hvarje regementschef under öfverläggningen hos fördelningschefen vore i tillfälle att göra sin röst hörd.

Att, om än endast i allmänna drag, angifva hvad de befodringsregler, som i enlighet med ofvanstående kunde komma att utfärdas, i detalj skulle innehålla, kan emellertid icke tillkomma utskottet.

Skulle utskottet nu sammanfatta hvad med anledning af den föreliggande motionen här ofvan anförts, så framgår deraf: att utskottet för sin del finner vissa förändringar i befodringsväsendet inom svenska armén, såvidt detta rör befodring till regementsofficersgraden, vara af behovet påkallade, samt att utskottet med anledning häraf har tillåtit sig i korthet påvisa vissa åtgärder — såsom införandet af särskilda kompetensprof af företrädesvis praktisk art, för så vidt införandet af sådana prof låter sig förena med arméns nuvarande organisation samt utan allt för afsevärda svårigheter kunna på ett ändamålsenligt sätt anordnas, förande och insändande af årliga s. k. kvalifikations- eller befodringslistor samt måhända äfven andra föreskrifter — genom hvilka enligt utskottets mening de anmärkta bristerna i det nu rådande befodringsväsendet inom armén möj-

ligen skulle kunna, om icke helt och hållet undanrödjas, så dock i någon mån utjemnas.

Med anledning häraf gör utskottet den hemställan, som af Andra Kam-maren bifallits och här ofvan såsom dess beslut anförts.

Då vid 1897 års riksdag Andra Kammaren fattade enahanda beslut, hvilket sedermera delgafs Första Kammaren, inhemtade denna jemväl då sitt andra tillfälligutskotts utlåtande deröfver. I detta erinrar utskottet om de flerahanda tillfällen en fördelningschef eger att under nu rådande för-hållanden inhemta kännedom om honom underlydande kapteners och rytt-mästares skicklighet samt grundar derå sin mening, att fördelningscheferna *icke* sakna tillfälle att bedöma sagde officerares lämplighet för vidare befordran. Än bättre måste dessas regementschefer känna deras förmåga; hvadan utskottet förklarade sig icke dela den uppfattningen, att särskilda kompetensprof skulle vara af nöden för att gifva vederbörande tillfälle att förvissa sig om kompaniofficerarnes duglighet och lämplighet för befordran. Jemväl satte utskottet i fråga, om dylika prof under nuvarande förhål-landen skulle kunna på ändamålsenligt sätt inrättas. Derest de skulle omfatta lösandet af blott sådana, företrädesvis praktiska, uppgifter, med hvilka vederbörande under sin föregående tjänstetid haft att syssel-sätta sig, frågade utskottet med allt skäl, om det voro tänkbart, att den bedömande myndigheten genom *ett* sådant prof skulle få en riktigare uppfattning af majorsaspirantens duglighet, än den fåt genom ett bedömande af *hela hans föregående militära verksamhet*, under hvilken han mångfaldiga gånger förut utfört samma saker. Skulle åter kompetensprofven vara af större omfattning, t. ex. efter förebilden af de österrikiska »Stabsofficers-prüfung» och sålunda innefatta fältöfningar med lösning af taktiska upp-gifter i terräng, krigsspel, förande af trupper af olika vapenslag med flere praktiska öfningar tillsammans med väl äfven någon teoretisk pröfning, anmärkte utskottet, att dylika prof, för att vara till gagn, måste företagas i en för deltagarne obekant terräng och skulle kräfva ej obetydlig tid, ej ringa antal deltagare och långt ifrån små kostnader, hvarför de, såsom i öfrigt förenade med allt för stora olägenheter, icke, enligt utskottets mening, borde införas. Härtill komme, att, derest kompetensprof inrättades, en ny klass af officerare skulle skapas, utgörande sådana, som ej ämnade aflägga prof eller som misslyckats i profven. Erfarenheten särskildt från österrikiska armén gafve vid handen, att sådana officerare brukade förlora allt intresse för tjensten och icke utöfvade något godt inflytande vid rege-mentena. Att derifrån aflägsna dem stälde sig dock hos oss så långt ifrån

lätt, att det tvärtom, måhända i de flesta fall, skulle visa sig omöjligt. Och vid öfvervägande af sålunda antydda omständigheter fann sig utskottet böra afstyrka Första Kammaren att ansluta sig till medkammarens beslut; hvilket ock, då Första kammaren biföll sitt utskotts hemställan, icke föranledde någon Riksdagens åtgärd i ärendet.

* * *

Till hvad sålunda 1897 anfördes har utskottet utan tvekan anslutit sig.

Väl må det vara lämpligt att, der det gäller utröna en uppväxande ungdoms anlag och kunskapsgrad, med densamma anställa examina, hvilkas resultat hugfästas genom dervid afgifna betyg; men att i fråga om redan mognade män fullfölja denna metod, synes utskottet icke i allmänhet vara att förorda. Dessa må säkrast kunna bedömas på grund af den verksamhet, de redan hvar i sitt fack flera eller färre år hunnit utöfva, och hvilken måste bereda en vida pålitligare grund för deras bedömande än något enstaka examensprof. Och då man icke ifrågasätter, att civila embetsmän för befordran till äfven de mest magtpåliggande poster böra aflägga nya examina och tillvinna sig nya betyg, finner utskottet föga fog för framställandet af dylika kraf med hänsyn till de militära. Vanligen är väl desses tjänstgöring af sådan art, att deras grad af personlig begåfning och tjänstduglighet derunder må kunna med tillräcklig tillförlitlighet utrönas; skulle så icke vara, torde den mera kräfvande tjänstgöring, som för sådant ändamål erfordras, vara af den särskilda beskaffenhet, som af 1897 års utskott påpekats och som icke lär kunna åvägabringas utan ganska afsevärda kostnader. Det må då komma an på om de ifrågasatta kompetensproffen anses nog viktiga för att motsvara de utgifter, som skulle för deras anordnande erfordras.

Utskottet har emellertid icke kunnat undgå att anmärka, hurusom Andra Kammarens uppfattning af de föreslagna profvens betydelse torde vara långt ifrån stadgad. Dess utskott förklarar »icke kunna förnekas, att anordningar af det ifrågasatta slaget lätteligen på papperet få ett utseende, som lofvar mera, än de vid den praktiska tillämpningen visa sig i sjelfva verket innebära och hålla», och det ifrågasätter sjelft, »om de äro fullt passande för våra förhållanden.» Då sagda utskott slutligen »sammansfattar» hvad det såsom skäl för den tillstyrkta skrifvelsen anført, medtager det visserligen de omordade, företrädesvis praktiska kompetensproffen, men tillägger genast: »för så vidt införandet af sådana prof låter

sig förena med arméns nuvarande organisation samt utan allt för afsevärda svårigheter kunna på ett ändamålsenligt sätt anordnas.» Det torde icke vara för djerft att tolka dessa vilkor såsom för det anförda önskemålet i sjelfva verket tillintetgörande.

Jemte de sålunda aflägsnade profven anvisas i sagda utskottsbetänkande ett annat medel för utrönande af vederbörande aspiranters kompetens för regementsofficersbefordran. Det består uti åliggande för cheferna att föra och årligen till krigsstyrelsen insända skriftliga kvalifikationslistor, deruti vederbörande officerare bedömas. Sådana listor förekomma t. ex. i Tyskland, der de, till militärkabinettet insända, upptaga »en fullständig beskrifning å hvarje officer inom regementet, hvilken beskrifning omfattar officerens såväl militära förmåga som hans karaktersegenskaper och enskilda förhållanden samt avslutas med ett uttalande, huruvida han är kompetent att sköta den befattning, han innehar, hvarjemte angående dem, som kunna komma i fråga till befordran, utlåtande afgifves om deras lämplighet här för.» Om sådana hos oss infördes, skulle cheferna derigenom tvingas »att göra noggrannare iakttagelser» rörande de förhållanden, som deri skulle meddelas, hvarjemte »vissheten om dylika listors förande äfven skulle sporra officerarne till att beflita sig om kunskaper och duglighet.»

I den utskottsbetänkandet vidfogade redogörelsen för hithörande förhållanden i andra länder anmärkes särskildt om kvalifikationslistorna i Österrike, att de äro *hemliga*; och de äro väl äfven annorstädes, der de förekomma, undandragna offentligheten. Derest de hos oss infördes, skulle de deremot svårigen kunna betraktas annorlunda än såsom handlingar af det slag, som omförmälas i tryckfrihetsförordningens 2:dra § 4:de mom. under beteckningen: »alla embets- och tjänstemäns relationer, memorialer och embetsbref», hvilka »genast och utan tidsutdrägt emot lösen böra utlemnas åt hvem det äskar». Vid sådant förhållande är väl föga troligt, att dessa meddelanden komme att innehålla annat, än hvad som i vanliga meritförteckningar plär upptagas; men dermed torde de ock vara beröfvade den särskilda och kraftiga verkan, som man trott sig kunna af dem förvänta. Skall en sådan kunna åstadkommas, måste de väl ingå i detaljer, som lätt nog kunna göra dem i viss mån jemförliga med det af Riksdagen nyss för en helt annan grupp af medborgare lagstadgade »straffregister.» Men då Riksdagen af humanitetsskäl icke ansett uppgifter från detta böra af hvem som helst kunna utfås och offentliggöras, hvadan bestämmelse i detta syfte i tryckfrihetsförordningen intagits, torde väl före hvarje införande af de förordade kvalifikationslistorna i sagda förord-

ning ett likartadt undantag med hänsyn till dem böra af samma humanitetsskäl genomföras.

Utöfver de båda nu berörda utvägarne för det uppställda målets vinnande anföres i Andra Kammarens utskottsutlåtande ännu en, nemligen samråd emellan fördelningschef och regementschefer samt emellan regementschef och regementsofficerare för upprättande af förslag till befordran inom regementsofficersgrad. Men då utskottet genom det »mähända», med hvilket antydningarna härom inledas, gör det i hög grad tveksamt, huruvida utskottet sjelft vid dem vill fästa någon vikt, och de heller icke upprepas, då utskottet sammanfattar hvad med anledning af den föreliggande motionen i ärendet anförts, torde väl härom föga annat böra sägas, än att, derest ett dylikt samråd skulle förknippas med en kollegial förslagsrätt, anordningen väl knappast öfverensstämmer med de grundsatser, hvilka i öfrigt inom vår militära organisation vunnit laga tillämpning.

Andra Kammarens beslut innefattar, att Riksdagen bör hos Konungen anhålla om bestämmelser »i ofvan antydda riktningar». Då emellertid denna anhållan måste betecknas såsom väl sväfvande, helst ifrågavarande »riktningar» icke ens inom det utskott, som vare sig föreslagit eller skärskådat dem, synas hafva förmått tillvinna sig verkligt förtroende, torde vanlig klokhet bjuda, att Riksdagen icke hos Kongl. Maj:t anhåller om de antydda föreskrifternas utfärdande. Otvifvelaktigt torde ock vara, att, derest i föreliggande ämne ändrade bestämmelser äro af nöden, detta icke lärer undgå regeringens uppmärksamhet; hvadan, och då frågan om det högre krigsbefälets tjenstduglighet måste för regeringen ega det allra största intresse, man bör kunna antaga, att hvad som för detta syfte genom utfärdande af för ändamålet erforderliga bestämmelser verkligen kan göras heller icke underlåtes, äfven om Riksdagen underlåter att genom mer eller mindre sväfvande antydningar i detta afseende taga något initiativ.

På anförda skäl hemställer utskottet,

att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 30 april 1900.

På utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.